

تدریس خدا شناسی در خطابه غدیر

قسمت هفتم

دکتر وحید باقرپور کاشانی

Dr.Vahid Bagherpour Kashani

تدریسی خداشناسی در خطابه غدیر

قسمت هشتم

اهمّ عناوین: ↓↓

﴿ فراز پنجم: وَآحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴾

﴿ احاطه علمی و معرفتی خدا به امور هستی

﴿ حتی قبل از این که موجودی باشد، خداوند علم بلا معلوم دارد.

﴿ علم خدا به اراده انسان و عاقبت او

﴿ علم خدا، علّت اراده انسان و جبرگرایی نیست

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ»

نبی اکرم صلی الله علیه و آله وسلم در قسمت مقدماتی و توحیدی خطبه غدیر این فراز را مطرح کردند: ﴿وَإِحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾، بعد از اینکه حمد کردند خدا را به وحدانیتش: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَلَا فِي تَوْحِيدِهِ وَ دَنَا فِي تَفَرُّدِهِ وَجَلَّ فِي سُلْطَانِهِ وَعَظَمَ فِي أَرْكَانِهِ﴾. فرمودند: ﴿وَإِحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾؛ «احاطه دارد به هر چیز، احاطه علمی».

خداوند به هرچیز علم دارد. در آیه آخر سوره طلاق می خوانیم: ﴿وَقَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾. هر چقدر ما معرفت نسبت به خودمان داریم، خداوند متعال بیش از آن معرفتی که ما نسبت به خودمان داریم، چون هیچ خودی به خودش بخواهد بگوید که، شیئی بگوید نزدیک تر باشد تا خودش به خودش، نیست!

یعنی نزدیک ترین موجود به من از نظر کثرات که حساب می کنیم خودم هستیم. اما خداوند متعال آن علمی که من به خودم دارم، از آن بیشتر هست. ما گاهی اوقات سال ها می گذرد که بعضی صفات مان را در یک دست اندازهای خاصی، در یک امتحان های خاصی می فهمیم که بله ما هم متکبر بودیم.

تاقبلش فکر می کردیم متواضع بودیم! می فهمیم ما هم حسود بودیم! می فهمیم ما هم بخیل بودیم! قبلش نمی دانستیم. با اینکه شاید سال ها از عمر ما گذشته است. با اینکه گاهی اوقات در جهت تزکیه نفس بودیم، حواسمان به نفسمان بود. اما خداوند متعال تمام این صفات را، تمام این حالات را، تمام این کمبودها را، تمام این کمالات را در ارتباط با هر موجودی و انسان ها می داند. این احاطه علمی دارد. احاطه او به اینگونه است که حتی قبل از اینکه موجودات رو خلق بکند هم می دانست. خدا بود، مخلوقی نبود. اراده خلق می کند!

{إِذَا أَرَادَ اللَّهُ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ}

اراده می کند، خلق می کند، قبل از اینکه موجود و معلومی باشد، خداوند علم بلامعلوم دارد. می داند! می داند که چه خلق می کند و می داند که این موجودی که فرض کن انسان است، با اراده خود بهشتی می شود یا جهنمی می شود!

در عوالم قبل چگونه عمل کرده است؟

در این عالم چگونه عمل می کند؟

در برزخ چگونه است؟

در قیامت چگونه است؟

این بهشتی است، این جهنمی است؟

او می داند که ما چه اراده می کنیم.

این احاطه علمی خداوند است قبل از اینکه موجودی را بخواهد تحقق به آن ببخشد. حالا ممکن است یک نفر سؤال بکند که پس خداوند متعال می‌داند که من بهشتی می‌شوم یا جهنمی می‌شوم؛ خب پس اینکه جبر است! این جا پاسخ می‌دهیم؛ خیر! علم خداوند، علت این نیست که من بهشتی بشوم یا جهنمی بشم، کار خوب انجام بدم یا کار بد انجام بدم.

علم خداوند کاشفیت دارد. خداوند می‌داند که من چه اراده می‌کنم. از اختیار خودم در جهت خوب استفاده می‌کنم یا بد استفاده می‌کنم.

پس آن کسی که فعل خطا را انجام می‌دهد، فعل خوب را انجام می‌دهد، من هستم. اما خداوند علم دارد که من چه اراده می‌کنم. یک مثالی که زده می‌شود، این است که گاهی اوقات ما می‌بینیم که یک بچه‌ای دارد می‌دود در یک اتوبانی! یک اتومبیلی هم با سرعت ۱۵۰ کیلومتر داره می‌اد، ما می‌دانیم که چند ثانیه دیگر این ماشین می‌زند به این بچه به این سرعت، این بچه می‌میرد. آیا اینکه من می‌دانم چند ثانیه دیگر این بچه کشته می‌شود، آیا من علت کشته شدن این بچه هستم؟ خیر! من می‌دانم. اما آن بچه با اختیار خودش دَوید در اتوبان.

و آن اتومبیل هم با اختیار خودش چنین سرعت غیرقانونی را طی کرد و چنین تصادفی صورت گرفت. پس علم خداوند اینگونه است. لذا پیامبر اکرم صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمودند: ﴿وَأَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾، «به هر چیزی خداوند علم دارد». حتی به حقیقت علم، علم دارد! والسلام علیکم ورحمه‌الله و برکاته.

[@aparat.com/be-sooye_zohoor](https://aparat.com/be-sooye_zohoor)

[v_bagherpour_kashani](https://www.instagram.com/v_bagherpour_kashani)

[@seratehagh1](https://www.telegram.com/@seratehagh1)

[besouyezohour](https://www.besouyezohour.com)

[bagherpoor-kashani.com/](https://www.bagherpoor-kashani.com)

[@serat12k](https://www.serat12k.com)

[youtube.com/c/seratehagh](https://www.youtube.com/c/seratehagh)

<https://naakhodaa.ir>